

Vi viser til invitasjon til å spille inn til Regjeringens kommende stortingsmelding om arbeidsrelevans i høyere utdanning, og gir her innspill til to supplerende spørsmål om lærerutdanning (punkt 6).

- Hva mener dere kjennetegner et velfungerende samarbeid mellom utdanningene og praksisfeltet, og hvordan bidrar samarbeidet til utvikling av skoler og barnehager?

Lektor- og lærerutdanningene er mange og ulike. Kjennetegn for et velfungerende praksis-samarbeid kan dermed være noe ulike for de forskjellige utdanningene. NL har i en rekke høringsuttalelser¹ til nye rammeplaner for lektor- og lærerutdanning gitt forslag til justeringer vi mener må til for å bedre kvaliteten på utdanningen og praksis:

- Norsk Lektorlag mener det bør stilles nasjonale krav til formell kompetanse hos praksisveiledere, og et krav om at lærerutdannerne jevnlig selv er i praksis i det skoleslaget de utdanner kandidater til.
- Et velfungerende samarbeid mellom henholdsvis lektor- og lærerutdanningene og skolene forutsetter også at det gjøres noe med praksislæreres avlønning, da det i dag er lokale, egne, flate satser for godtgjøringen som ikke avspeiler verken veiledernes årslønn, kompetanse eller tidsbruk. Administrativ praksiskoordinator på skolen får derimot en godtgjøring som basert på kompetanselønns-systemet.
- Et vellykket samarbeid forutsetter dessuten god rolleforståelse hos både praksislærere, praksisstudenter og lærerutdanningen, og at dialogen er tett og bygges på gjensidig respekt.

Slik den nasjonale strategien for lærerutdanningene (2025²) beskriver, foregår størstedelen av praksisutdanningen i skoler som ikke er universitets- og partnerskoler kjennetegnet av «klinisk» praksis.

- Vi har advart mot en utvikling av en A- og B-lagsmodell for praksis, og vil peke på behov for å kartlegge og evaluere hvordan de erfaringene universitets- og partnerskolene gjør seg, skal kunne spres til andre skoler som har praksisstudenter.

PPU-studiet er den viktigste veien til en yrkeskarriere i skolen for akademikere med annen primærutdanning enn lærer- eller lektorutdanning, og NL mener studiet bør få langt større oppmerksomhet. Å få til variert, vurdert og veiledet praksis i et ettårig studium, er krevende.

- NL har foreslått pilotering av en ordning med ett eller to betalte turnusår for lærerstudentene som et alternativ til dagens PPU-ordning.

Akademikere med faglig fordypning i en mastergrad med relevans for skolefag, har ofte også en relevant erfaring innen eksempelvis personalledelse, informasjonsarbeid og opplæringsarbeid. Et slikt grunnlag mener vi bør kunne gi fritak for hele eller deler av PPU. Akademikerne mener det er viktig at det er mobilitet mellom læreryrket og resten av arbeidslivet og tror at slike vurderingsrutiner kan bidra til å fjerne noen av de hindrene som i dag begrenser inntreden i læreryrket. Dette er Norsk Lektorlag enig i.

¹ <https://www.norsklektorlag.no/horingsuttalelser/category174.html>

² https://www.regjeringen.no/contentassets/d0c1da83bce94e2da21d5f631bbae817/kd_nasjonal-strategi-for-larerutdanningene_net_11.10.pdf

- Hva er verdien av å ha studenter i praksis, og hvordan kan verdien eventuelt bli høyere?

Norsk Lektorlags medlemmer erfarer at det er faglig givende å være praksislektorer, og at møtet med engasjerte, ferske lektorkandidater gir dem mye. Samtidig er altså knapp avlønning og urealistiske forventninger omkring tidsbruk fra lærerutdanningene og studentene selv et problem som må løses.

- Praksislærere må lønnes i forhold til reell tidsbruk og få lønn med utgangspunkt i egen årslønn for at man skal kunne rekruttere og beholde kvalifiserte praksislærere.

Lærerens hovedoppdrag, elevs læring, lar seg ikke lett forene med tilleggsoppdraget om å ha et tilsvarende fokus på lærer- og lektorstudenters praksis. Oppdraget gjøres videre unødvendig vanskelig av at studentenes oppdrag fra lærerutdanningsinstitusjonen ikke samkjøres med planen for undervisning i klassen, noe som resulterer i et betydelig koordinerings- og merarbeid for praksislærer.

Vi erfarer at kravene som stilles til praksislærer, dessverre stadig blir avveket.

NL mener det bør stilles større krav til hvem som kan bli praksislærer. Praksislærer bør ha undervisningskompetanse i studentenes fag, flere års undervisningserfaring i faget, samt veilederkompetanse for å kunne være godt rustet til å veilede på en systematisk og god måte. Studentenes praksisutbytte ser ut til å være større om veileder har formell veiledningskompetanse.

Vennlig hilsen

Rita Helgesen
Leder